

DOPISY PŘÍTELÍ

3. řada - 1979

D o p i s č. 9 (49)

Milý příteli,

chápu tvou nervozitu i nervozitu Tvých přátel. Jsme všichni poněkud nervózní; to přece byl a je také cíl státních orgánů, které se chystají inscenovat politický proces s deseti nebo jedenácti členy Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. Po mém soudu však není důvodů pro nějakou skleslost nebo dokonce paniku. Je ovšem zapotřebí střizlivě a věcně hodnotit skutečnost. Ines je už jasno, že proces bude; nedávný proces se Zmatlíkem ukazuje, že si na nějaký čas budeme muset zvyknout na velmi tvrdé tresty. Jestliže Zmatlík byl potrestán nepodmíněně ve výšce 3 a půl roku, musíme očekávat řadu mnohaletých trestů v případě tzv. "pražské desítky" (jak se už tento název pomalu ujímá), neboť jednak budou všichni souzeni podle druhého odstavce § 96 tr.zákona (kdežto Jan Zmatlík byl souzen podle odstavce prvního), jednak jejich "provinění" je nepoměrně větší a vážnější (Zmatlík jen opisoval a podle obžaloby se "chystal rozšiřovat" texty, které napsali jiní - např. Josef Hora v roce 1929 nebo Václav Havel v roce 1975, přičemž ani básník Hora, ani dramatik Havel zatím za své texty souzený nebyli -, kdežto "pražská desítka" spolu s dalšími členy Výboru citovala úřední dokumenty ve vlastních sděleních, jež skutečně zveřejňovala). A má-li mít takový téměř "monstrproces" nějaký smysl, musí po něm následovat procesy další, s neméně tvrdými tresty.

Proč si myslím, že přesto přese všechno není důvodů k panice? Inu proto, že k tomu dochází po půl třetím roce práce Charty 77 a po více než ročním působení samotného Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. Kdybychom vycházeli z předpokladu, že tady opravdu jde o nějakou trestnou činnost, pak bychom museli dospět k závěru, že pracovníci prokuratur a Bezpečnosti postupovali krajně laxně a neodpovědně, jestliže nezakročili dříve. Měli by být proto voláni k odpovědnosti. Je ovšem zřejmé - a nám to je přece z dosavadních zkušeností dobře známo - že postup Bezpečnosti bylo možno až dosud nazvat jakkoliv jinak, jenom ne jako laxní nebo třeba jenom mírný. Určité krundy vyvolaly značný tlak k ostrým postihům a zřejmě byly v řadě případů z jiných stran (zejména ze strany politiků) brzděny. Jestliže nyní konečně dochází k velkému procesu (který navíc asi nezůstane jediným), znamená to, že se v řadách vládnoucích vrstev změnila situace. Pro tuto změnu jsou charakteristické především dvě základní skutečnosti. Za prvé vzrůstá nervozita v očekávání, jak bude vypadat příští politická a státní reprezentace v Sovětském svazu a jaký bude její hlavní politický kurs; za druhé pak se dostáváme nejenom spolu s celým blokem, ale zejména relativně uvnitř bloku do velkých ekonomických potíží. V obojím můžeme spatřovat dva hlavní motivy toho dost málo chytrého nápadu, uspořádat teď politický proces.

Dovšimněme si projevu vedoucího československé delegace na zasedání RVKP. Předseda vlády L. Štrougal uvedl, že se ČSSR orientuje "na osvojení výroby základního zařízení pro jaderné elektrárny" a že vtom smyslu "jsme přistoupili k rozsáhlé výstavbě strojírenských a metalurgických kapacit, a to jak pro vlastní potřebu, tak pro vývoz". (Každému je jasné, v jakém poměru.) "Tato orientace představuje základní strukturální změnu našeho strojírenství a její realizace je natolik náročná, že podstatně limituje naše možnosti rozvoje ostatních strojírenských oborů." "Je proto přirozené, že efektivnost té-